

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.5.20.
COM(2020) 541 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Írország

**Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti
jelentés**

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Írország

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés

1. BEVEZETÉS

2020. március 20-án a Bizottság közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásáról. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Közleményében a Bizottság megosztotta a Tanáccsal azt a véleményét, miszerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt a jelenlegi feltételek lehetővé teszik a rendelkezés alkalmazását. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés alkalmazása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meghozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.

Az ír hatóságok által 2020. március 31-én bejelentett és azt követően az Eurostat által megerősített adatok¹ azt mutatják, hogy az ír államháztartási egyenleg 2019-ben a GDP 0,4 %-a volt, miközben a bruttó államadósság a GDP 58,8 %-át tette ki. A 2020. évi stabilitási program szerint Írország 2020-ra a GDP 7,4 %-ának megfelelő hiányt tervez, míg az adósság a tervek szerint a GDP 69,1 %-a lesz.

A 2020-ra tervezett hiány prima facie azt bizonyítja, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében túlzott hiány áll fenn.

Mindezek alapján a Bizottság ezért elkészítette ezt a jelentést, amely elemzi Írország Szerződésben foglalt hiánykritériumnak való megfelelését. Az adósságkritérium teljesítettnek tekinthető, mivel az adósságráta 2019-ben a Szerződésben szereplő, a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaérték alatt volt. Megvizsgálja az érdemleges tényezőket, és megfelelően figyelembe veszi a Covid19-járványhoz kapcsolódó számottevő gazdasági sokkhatást.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

1. táblázat Költségvetési hiány és államadósság (a GDP %-ában)

		2016	2017	2018	2019	2020 BIZ	2021 BIZ
Hiánykritérium	Államháztartási egyenleg	-0,7	-0,3	0,1	0,4	-5,6	-2,9
Adósságkritérium	Bruttó államadósság	73,8	67,7	63,5	58,8	66,4	66,7

Forrás: Eurostat, a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése

2. HIÁNYKRITÉRIUM

A 2020. évi stabilitási program alapján Írország költségvetési hiánya 2020-ban a tervek szerint eléri a GDP 7,4 %-át, azaz jelentősen meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel.

A Szerződésben meghatározott referenciaérték 2020-ra tervezett túllépése kivételes, mivel súlyos gazdasági visszaesés eredménye. A Covid19-világjárvány hatását figyelembe véve a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése a 2020. évi reál-GDP 7,9 %-os csökkenését vetíti előre.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján a Szerződésben meghatározott referenciaérték tervezett túllépése átmeneti. Ezeket az előrejelzéseket azonban szokatlanul magas fokú bizonytalanság övezi.

Összegezve, a 2020-ra tervezett hiány meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A referenciaérték tervezett túllépése a Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében véve kivételesnek minősül, míg a túllépés jellege jelenleg átmenetinek tekinthető. Így az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződés és az 1467/97/EK rendelet értelmében a hiánykritérium prima facie nem teljesül.

3. ÉRDEMLEGES TÉNYEZŐK

A Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha egy tagállam nem felel meg az egyik vagy mindkét említett kritériummal kapcsolatos követelményeknek, a Bizottság erről jelentést készít. A Bizottság jelentése „figyelembe veszi, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait, valamint minden egyéb érdemleges tényezőt, beleértve a tagállam középtávú gazdasági és költségvetési helyzetét”.

Ezeket a tényezőket tovább pontosítja az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdése, amely arról is rendelkezik, hogy kellő figyelmet kell fordítani „minden olyan egyéb tényezőre, amely az érintett tagállam véleménye szerint érdemleges a hiány- és adósságkritériumoknak való megfelelés átfogó értékelése szempontjából, és amelyet az adott tagállam a Tanács és a Bizottság elé terjesztett”.

Ami a hiánykritériumnak való 2020. évi megfelelést illeti – az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdésében foglaltak szerint –, mivel a GDP-arányos államadósság-ráta a tervek szerint 2020-ban meghaladja a 60 %-os referenciaértéket és nem teljesül a kettős feltétel – vagyis az, hogy a hiány közel marad a referenciaértékhez és a referenciaérték túllépése csak átmeneti –, az érdemleges tényezők nem vehetők figyelembe az Írországra vonatkozó, túlzott hiány fennállásáról szóló határozathoz vezető lépések során.

A jelenlegi helyzetben a 2020 tekintetében figyelembe veendő további kulcsfontosságú tényező a Covid19-világjárvány gazdasági hatása, amely igen jelentős mértékben befolyásolja a költségvetési helyzetet, és rendkívül bizonytalan kilátásokat eredményez. A világjárvány miatt sor kerül az általános mentesítési rendelkezés alkalmazására is.

3.1. A Covid19-világjárvány

A Covid19-világjárvány súlyos gazdasági sokkhoz vezetett, amelynek számottevő negatív hatása van az Európai Unió egészében. A GDP-növekedésre jelentett következmények a járvány időtartamától és a nemzeti hatóságok által, valamint európai és világszinten a járvány terjedésének lassítása, a termelőkapacitások védelme és az aggregált kereslet támogatása érdekében hozott intézkedések időtartamától függnak majd. A tagállamok olyan költségvetési intézkedéseket fogadtak el, illetve jelenleg is dolgoznak olyan költségvetési intézkedések elfogadásán, amelyek célja az, hogy növeljék az egészségügyi rendszerek kapacitását, és segítséget nyújtsanak a válság által különösen súlyosan érintett egyéneknek és ágazatoknak. Jelentős likviditástámogatási intézkedések és egyéb garanciák elfogadására is sor került. Részletesebb információk függvényében az illetékes statisztikai hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy az említett intézkedések azonnali hatással vannak-e az államháztartási egyenlegre, vagy sem. Az említett intézkedések a gazdasági tevékenység visszaesésével együtt a költségvetési hiány és az államadósság jelentős mértékű megnövekedéséhez fognak vezetni.

3.2. A középtávú gazdasági helyzet

Írország reál-GDP-je 2019-ben 5,5 %-kal nőtt, és 2020-ban erős alapokon állt, a hazai kereslet és a nettó export egyaránt jól teljesített. A világjárvány várhatóan számos gazdasági ágazatot érint majd. Az előrejelzések szerint idén mind a lakossági fogyasztás, mind a beruházások csökkenni fognak. Ezzel szemben a nettó export várhatóan pozitív lesz, részben az export bizonyos fokú ellenálló képessége miatt, ami a gyógyszereknek és az egészségügyi termékeknek az ír exportban való nagy arányára vezethető vissza. A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése szerint Írország gazdasága 2020-ban várhatóan mintegy 8 %-kal zsugorodik. Ez enyhítő tényező annak értékelése során, hogy Írország 2020-ban megfelel-e a hiánykritériumnak.

Az Írország makrogazdasági kilátásait övező bizonytalanság különösen nagy, tekintve, hogy még ismeretlen, hogy meddig fog tartani a világjárvány és nagy kockázati tényezőt jelentenek az Írországban és fő kereskedelmi partnereinél alkalmazott korlátozó intézkedések, valamint az általuk kiváltott magatartásbeli változások is. A bizonytalanságot súlyosbítják az Írországra jellemző tényezők, például a nemzetközi adózási környezet változásai. Ezenkívül Írországot különösen érinti az Európai Unió és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolat. Az Írországban működő multinacionális vállalatok műveleteit továbbra is nehéz előre jelezni, és azok mindkét irányban befolyásolhatják a GDP-adatokat.

3.3. A középtávú költségvetési helyzet

Az eredményadatok és a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján Írország 2019-ben teljesítette középtávú költségvetési célját.

A fellendülésnek köszönhetően 2019-ben a GDP 0,4 %-át kitevő államháztartási többletet regisztráltak, ami az adóbevételek és a társadalombiztosítási járulékok erőteljes növekedését, valamint a kamatterhek folyamatos csökkenését eredményezte.

Írország számos, a GDP mintegy 2,3 %-át kitevő intézkedést fogadott el annak érdekében, hogy támogatást és segítséget nyújtson a különösen érintett háztartásoknak és ágazatoknak.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján 2020-ban a GDP 5,6 %-ának megfelelő költségvetési hiány várható. Ez az automatikus stabilizátorok működésének és a kormány által a világjárványra válaszul hozott diszkrecionális költségvetési intézkedéseknek tudható be, amelyek a GDP mintegy 2,0 %-ának megfelelő hatást gyakorolnak a hiányra. A középtávú költségvetési kilátásokat jelentős kockázatok övezik. Ezek a válság ellensúlyozására irányuló költségvetési expanzió végső mértékét és a nemzetközi adózási környezet lehetséges változásait illető bizonytalansággal kapcsolatosak.

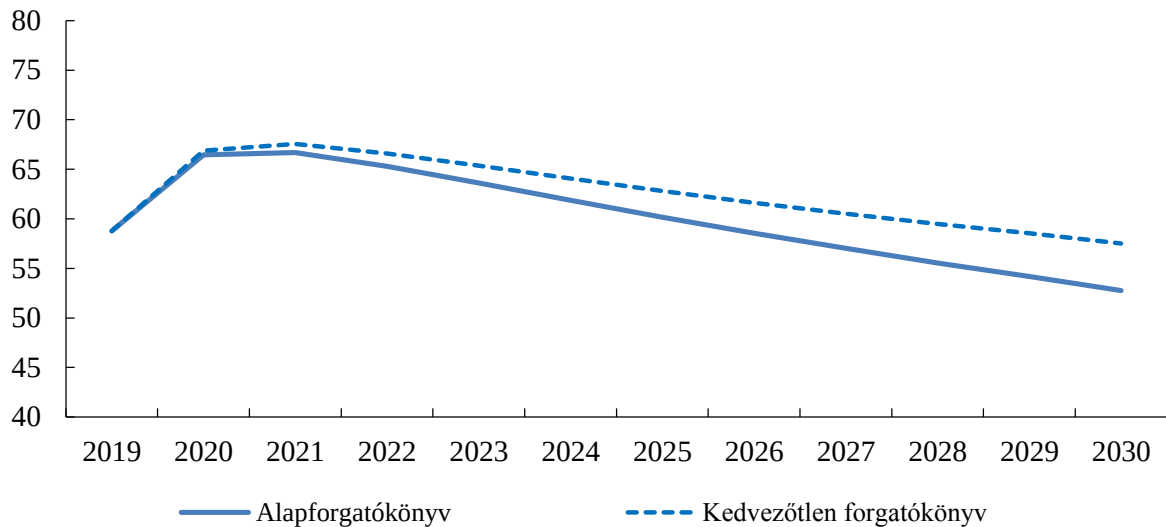
3.4. Az államadósság középtávú alakulása

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése szerint a 2019. évi, a GDP 58,8 %-ának megfelelő államadósság 2020-ban várhatóan 66,4 %-ra emelkedik.

Az adósságfenntarthatósági elemzés a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján frissült. Összességében az adósságfenntarthatósági értékelés azt mutatja, hogy középtávon fenntartható marad az adóssághelyzet, figyelembe véve az adósságprofilhoz kapcsolódó jelentős enyhítő tényezőket is. Mindenekelőtt, noha a Covid19-válság következtében nőtt az államadósság, az alapforgatókönyv szerinti GDP-arányos adósságráta középtávon várhatóan fenntartható (csökkenő) pályán lesz².

² Az alapforgatókönyv a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzésén alapul. 2021 után feltételezhető a költségvetési politika fokozatos kiigazítása az uniós gazdasági és költségvetési koordináció és felügyelet keretrendszerével összhangban. A reál-GDP növekedésének előrejelzése az úgynevezett EPC/OGWG T+10 módszer szerint történik. Ebben a keretben a (reál) tényleges GDP-növekedést a potenciális GDP-növekedés határozza meg, és minden további (a költségvetési multiplikátoron keresztül) figyelembe vett költségvetési kiigazítás befolyásolja. Az infláció a feltételezések szerint fokozatosan 2 %-hoz közeledik. A kamatlábakra vonatkozó feltételezéseket a Bizottság szolgálatai a pénzügyi piaci várakozásokkal összhangban határozzák meg. A kedvezőtlen forgatókönyv az alapforgatókönyvhöz képest magasabb kamatlábakat (500 bázisponttal) és alacsonyabb GDP-növekedést (–0,5 százalékponttal) feltételez (az előrejelzés teljes időhorizontján).

1. ábra: GDP-arányos államadósság, Írország, a GDP %-ában

Forrás: a Bizottság szolgálatai

3.5. A tagállam által előterjesztett egyéb tényezők

Az ír hatóságok 2020. május 18-án az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdésével összhangban az érdemleges tényezőket ismertető levelet továbbítottak. Az előző szakaszokban bemutatott elemzés már lényegében tartalmazza a hatóságok által előterjesztett érdemleges tényezőket. A fent még nem említett további tényezők Írország arra irányuló erőfeszítéseivel kapcsolódnak, hogy az előző években az államháztartási többletek fenntartása és a Rainy Day Alap létrehozása révén megerősítse államháztartását.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

A stabilitási program alapján Írország költségvetési hiánya 2020-ban a tervek szerint a GDP 7,4 %-ára emelkedik, így meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A referenciaérték tervezett túllépése kivételesnek minősül, és jelenleg átmenetinek tekinthető.

A Szerződéssel és a Stabilitási és Növekedési Paktummal összhangban ez a jelentés az érdemleges tényezőket is megvizsgálta.

Ami a hiánykritériumnak való 2020. évi megfelelést illeti – az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdésében foglaltak szerint –, mivel a GDP-arányos államadósság-ráta a tervek szerint 2020-ban meghaladja a 60 %-os referenciaértéket és nem teljesül a kettős feltétel – vagyis az, hogy a hiány közel marad a referenciaértékhez és a referenciaérték túllépése csak átmeneti –, az érdemleges tényezők nem vehetők figyelembe az Írországra vonatkozó, túlzott hiány fennállásáról szóló határozathoz vezető lépések során.

Összességében az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott hiánykritérium nem teljesül.